

תעודה

יומן העבודה הראשון של 'הקומונה החדרתית' בדגניה

כ"ד-כ"ח בתשרי תרע"א (27-31 באוקטובר 1910)*

לאור סירובה של הקבוצה הראשונה שיישבה את אום ג'וני בדצמבר 1909 להמשיך ולעבד את המקום, הזעיק רופין את 'קבוצת רומני', ששמה הוסב בינתיים לקומונה החדרתית, לבוא ולעבד את אדמות המקום. חברי 'קבוצת רומני' שעבדו בכנרת מתרס"ח, תחת הנהלת ברמן, הציעו כבר בחורף תרס"ט לעבד את אדמות אום ג'וני באופן שיתופי, אך חזרו בהם זמנית מתכניתם ועברו לחדרה. לבקשת רופין, הגיעו בשלהי תשרי תרע"א לאום ג'וני; קבוצה זו כינתה את הדישוב 'דגניה' והפכה את המקום לביתה הקבוע. התעודה שלהלן שנמצאה בארכיון דגניה הינה הדף הראשון מתוך יומן העבודה של הקבוצה והיא מהווה עדות לתחילת העבודה של 'הקומונה החדרתית' במקום. ** תצלום התעודה מובא בספרי יובל 70 שנה לדגניה א'.

* תורת המערכת לד"ר מרגלית שילה על הסיוע בהבאת התעודה לדפוס.
 ** ההערות ליומן העבודה נמסרו לנו בכתב ובעל-פה עלידי שמריהו ברהון, איש דגניה א'. תורתנו למר יוסף יעקבי, חבר דגניה א', אשר ליווה וסייע בהכנת הערות אלה.

יומן העבודה

חודש יום	יום בשבוע	פועלים ¹	מה עשו	[מחלה?] פרות	מה עשו גשם	הערות
תשנ"ר[כ"ד]	ה	צבי יהודה ² ישראל ³ תנחום ⁴ באיראץ ⁵ עלקין ⁶ חיים צאדיקאוו ⁷ אהרן ⁸ שרה ⁹	היינו בחיפה לקנות חפצים בשביל העסק			

עבדה הקבוצה הקדמת¹³

- 1 מספר חברים של הקומונה החדרתית הגיעו לאום ג'וני במועד מאוחר יותר ואינם מוזכרים בדף זה: יוסף בוסל הגיע כעבור חודשיים, מפני שלא יכול היה להשתחרר מעבודתו בחדרה קודם-לכן. נפטר בדגניה ב"ג באב תרע"ט (30.7.1919). מרים ברץ, אשתו של יוסף ברץ, היתה בעת זו בביקור אצל הוריה ברוסיה. חברת דגניה כל ימיה, נפטרה ב"ד בטבת תשל"א (1.1.1970). יצחק בן יעקב עבד במנחמיה. יעקב ברקוביץ חלה ברחובות ונתעכב.
- 2 צבי יהודה – היה מהראשונים שהגיעו לחצר כנרת, ב" 1908. מחברי הקומונה מרומני. ב" 1922 היה ממיסדי נהלל.
- 3 ישראל בלוך – מחברי הקומונה מרומני. היה חבר דגניה יחד עם אשתו סוניה עד שנת 1920. ב" 1922 היה ממיסדי נהלל.
- 4 תנחום תנפילוב – חבר 'הקומונה החדרתית'. חבר דגניה כל חייו, יחד עם חיה, רעייתו. נפטר בדגניה ב"ז באב תשכ"ז (11.8.1968). היה נפטר ב"ז חשון תשל"ז (8.11.1977).
- 5 באראץ – יוסף ברץ – חבר 'הקומונה החדרתית'. עבד ברחובות, בחדרה ובסיתות בירושלים.
- 6 עלקין – יוסף אלקנה – מחברי הקומונה מרומני. היה חבר בדגניה עד תרפ"ב (1922) ונמנה עם מיסדי נהלל.
- 7 צאדיקאוו – חיים צדיקוב – מחברי הקומונה. חלה קשות במלריה וקדחת שחור-השתן. לפי פקדת הרופאים, עזב את הארץ ועבר למצרים. שם הקים את ביתו, שהיה 'הבית הציוני' בקהיר עד מלחמת השחרור. חזר לארץ והשתקע בעין-גנים.
- 8 אהרון יוסלביץ – הצטרף לעבודה, אך לא היה חבר בקומונה (היה גיסם של חברי הקבוצה חיים יעקב ברקוביץ). אחרי-כך היה ממיסדי המושב נטעים.
- 9 שרה מלכין – מראשונות העלייה השנייה. פועלת בכנרת ב" 1908. ממיסדות תנועת הפועלות בארץ. באחרית ימיה חזרה לדגניה. נפטרה בכ"ג בשבט תש"ט (22.2.1949).

חודש יום	יום בשבוע	פועלים'	מה עשו	[מחלה?] פרדות	מה עשו גשם	הערות
כ"ה ו		אהרון ישראל עלקין בארץ שרה תנחום	נקה האורוה ¹¹ " " " " " "			
		צבי יהודה חיים צאדיקאוו שרה	נשאר בחיפה לקנות חפצים נשאר בחיפה לקנות חפצים נסע לחדרה להביא החפצים			
כו ז			שבת			
כו א		דוכאווני ¹⁰	חרש קראב ארד ¹²		חרשו שלשה זוגות קראב- ארד ¹⁴	
		משה ישראל תנחום	" " " עד הצהריים חרש לא קבל [?] בא בבוקר הוביל תבן וחצי יום חרש		זוג אחד	הוביל תבן
		עלקין ברץ אהרון חיים שרה	הובילו תבן " " " " " "			
		שרה	עד הצהריים במטבח וחצי יום קדחת כבסה לבנים			
כח ב		ישראל עלקין בארץ חיים תנחום	חצי יום הובילו תבן וחצי יום [?] " " " חרש קראב ארד חצי יום חרש ואחר כן נסע למלחמיה לקנות חפצים חרש עד הצהריים			
		משה				

עברה הקבוצה הקודמת¹³

- 10 דוכאווני — בנימין דוכובני, מטובי הפועלים בגליל. עבד עם הפועלים בחצר כנרת ונמנה עם הזמניים בדגניה. אחר-כך היה ממייסדי יבנאל.
- 11 האורוה — מישכן הבהמות — חלק מהאנשים לנו במיבנה זה.
- 12 קראב ארד — שיבוח הקרקע בדרך חרישה והזברה, ללא זיבול.
- 13 הקבוצה הקודמת — קבוצה זו אורגנה בידי אנשי 'החורש' ורופין והתיישבה באום ג'וני בדצמבר 1909. היא עזבה את המקום עם בוא הקבוצה החדשה. נראה שבימים כד-כה תשרי עדיין עבדו בשרה אנשי הקבוצה הקודמת, בעוד רובם של אנשי 'הקומונה החדרתית' עוסקים בסידורי קניות. ביום ו' (כ"ה תשרי) כבר החלו מבנייהם לעטוק בניקי האורוה וביום א' שאחריו (כ"ז תשרי) החלו כולם בעבודת השרה (פרט לשרה מלכין אשר עסקה בעבודת מטבח וכביסה וגם סבלה מקדחת). כל זוג עם מחרשה ערבית.

